

19.6.2017

Görme Yetersizliği Olan Öğrencilere Yönelik Öğretim Tasarımı Yapılırken Dikkat Edilmesi Gereken İlkeler

Mustafa Sözbilir, S. Levent Zorluoğlu, Betül Okcu,
Aydın Kızılaslan, Fatih Yazıcı, Şeyda Gül
Salih Çakmak, Mustafa Şahin Bülbül, Cem Aslan

Bu çalışma TÜBİTAK tarafından 114K725 no'lu proje kapsamında desteklenmektedir.
Araştırmaya gönüllü olarak katılan öğretmen ve öğrencilere teşekkür ederiz.

Çalışmanın Önemi

- Dünyadaki pek çok şey, sunulan yazılı ve görsel materyaller aracılığı ile öğrenilebilir (Millî Eğitim Bakanlığı [MEB],2008).
- Bu nedenle görme, yaşamın ve dolayısıyla eğitimin en önemli işlevidir.

19.6.2017

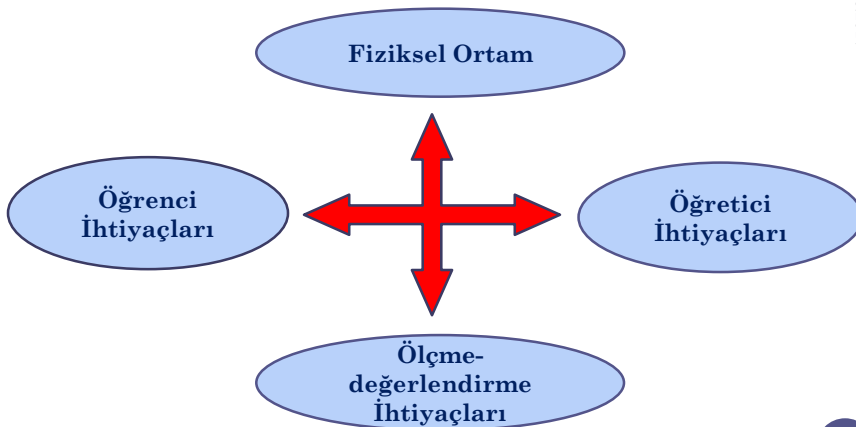
Araştırmanın Amacı & Problemi

- Çalışmanın amacı ortaokul 6. Sınıf düzeyindeki görme engelli öğrencilere Fen Bilimleri dersine yönelik olarak daha etkili bir eğitim sunabilmektir.

19.6.2017

TASARIM SÜRECİ

19.6.2017

1. GENEL TASARIM İLKELERİ

1.Tüm öğretim materyalleri belirli bir öğretim yönteminden mümkün olduğunca bağımsız olmalıdır.

2.Her ünite kılavuzunda etkinlik-kazanım kavram haritası oluşturulmalıdır.

3.Her bir ders kapsamındaki tasarlanacak etkinliklerde amaçlanan beceri sayısı sınırlı tutulup ilgili becerinin yoğun bir şekilde işlenmesi esas alınmalıdır.

4.Bir sonraki derse öğrencilerin hazırlıklı gelebilmeleri için sonraki dersin amacına yönelik ilgi çekici, düşündürmeye yönelik sorulacak sorular olmalıdır. Bunlar yazılı olarak hem büyük punto hem de Braille olarak ders sonunda dağıtılmalıdır.

19.6.2017

5.Yeni konu işlenirken sorulan araştırma soruları ilgi ve tutumları belirlemede kullanılacak nitelikte olmalıdır.

6.Drama etkinlikleri yapılacak ise; drama önce nesnelere yapıp sonra nesnelere görevleri öğrencilere verilmelidir.

7.Etkinlik sonrasında her etkinlik için Etkinlik Sorgulama Yaprağı hazırlanmalıdır.

8.Öğrencilere verilecek olan materyallerin biriktirilebilmesi için portfolyo dosyayı verilmelidir. Çalışma yaprakları ve bilgi yaprakları bu dosyalarda biriktirilmelidir.

9.Bilgi ve çalışma yapraklarının takibi ve düzenli bir şekilde saklanabilmesi için öğrencilere portfolyo dosyası oluşturulmalıdır.

19.6.2017

MATERYAL TASARIMINA YÖNELİK İLKELER

1. Materyallerin tasarımında genel materyal tasarımı ilkeleri dikkate alınmalıdır.
2. Az gören öğrenciler için hazırlanacak yazılı metinler gören yazı Century Gothic, çift satır aralığı, en az 18 punto ile görmeyenler için gören yazı ve Braille yazı birlikte hazırlanmalıdır. Century Gothic yazı tipi yapılan araştırmalara göre görme engelliler tarafından en iyi okunabilen yazı tipi olarak belirlenmiştir (Arter, Mason, McCall, McLinden, & Stone, 1999; Çakmak, Karakoç, Şafak, & Kan, 2014).
3. Bilgi yapraklarında renk zıtlığı göz önüne alınmalıdır.
4. Materyaller bilişsel içeriğin yanı sıra, duyuşsal ve psikomotor becerileri kazandırmaya yönelik olmalıdır.

19.6.2017

5. Tasarımı yapılacak olan materyaller belli bir beceriye yönelik olarak sade bir şekilde hazırlanmalıdır. Birden fazla beceriye yönelik ve çok fazla özellik taşıyacak şekilde karmaşık olmamasına özen gösterilmelidir.
6. Materyaller birden fazla duyuya hitap edecek nitelikte olmalı ve bu tür materyaller aşamalı olarak sunulmalıdır.
7. Materyallerin tasarımı ve sunum süreci aşağıdaki sıralamaya göre olmalıdır;
 - İki boyutlu kâğıt düzlemi (çizim)
 - Üç boyutlu model
 - Gerçek nesne (isteğe veya tercihe bağlı)
8. Tasarımı yapılan materyal sayısı; materyalin incelemesi uzun zaman alacak nitelikte ise öğrenci sayısına göre çoğaltılmalı, zaman almayacak nitelikte ise az sayıda olup sırayla öğrencilere incelettirilmelidir.

19.6.2017

9. Materyallerin tasarımında az görenlerin görme düzeyleri dikkate alınmalı, sadelik ön planda tutulmalıdır.

10. Kullanılacak olan materyal, araç-gereçler için Dokunsal ve Sözel betimleme özellikleri materyale bağlı olarak açıklanmalıdır. Her özellik yerine ilişkili özellikler betimlenmelidir.

Örn: Materyal: temel özelliklerini, renklerini, dokusunu betimleyiniz.

Video: olayları veya kişileri betimleyiniz.

11. Video, materyal veya araç-gereç betimlemeleri hiç görmeyen öğrencileri temel alacak şekilde ayrıntılı olarak grubun tamamına yönelik olarak yapılmalıdır.

12. Gören yazı okuyan öğrencilere verilen materyallerdeki tablolar kör öğrenciler için Braille ile yazılırken noktalama işareti olmadan düz cümle halinde ve her cümle alt alta gelecek şekilde yazılmalıdır.

19.6.2017

ÖLÇME- DEĞERLENDİRMEYE YÖNELİK TASARIM İLKELERİ

1. Etkinlik sonrasında kullanılan materyal ve araç-gereçlerin etkililiği ve kullanılabilirliğine yönelik olarak etkinlik puanlama formu kullanılmalıdır.

2. Ünite öncesinde ve sonrasında uygulanmak üzere, aynı sorulardan oluşan ön test ve son test hazırlanmalıdır.

3. Ön test ve son test soruları çoktan seçmeli ve her ünite için 20 adet olmalıdır.

4. Bilgi, beceri ve duyuş alanına yönelik olarak veri toplanmalıdır.

- > Bilgi: Bilgi, çoktan seçmeli test ile kavramsal öğrenmeler ise görüşmeler ile belirlenecektir
- > Beceri: Gözlem verileri ile belirlenecektir.
- > Duyuş: Ölçekler ve nitel yollar ile belirlenecektir.

19.6.2017

KAYNAKÇA

- Cavkaytar, A. ve Diken, İ. (2012). *Özel eğitim 1- özel eğitim ve özel eğitim gerektirenler*. (1.baskı). Ankara: Vize Basın Yayın.
- Creswell, J.W. (2007). *Qualitative inquiry and research design: Choosing among five traditions* (Second edition). London: Sage.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2007). Çocuk gelişimi ve eğitimi. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2008). Mesleki Eğitim ve Öğretim Sisteminin Güçlendirilmesi Projesi. *Çocuk gelişimi ve eğitimi 'Görme engelliler'*, Ankara.
- Yin, R.K. (2003). *Case study research: Design and methods* (3. Baskı). California: Sage Publication.

19.6.2017

DİNLEDİĞİNİZ İÇİN TEŞEKKÜRLER

19.6.2017

